

Живе реке

Интегрисана стратегија рестаурације река, као један од главних резултата пројекта *lifelineMDD* биће заснована на научним истраживањима риба и речних птица, преносу седимената и климатским променама. То ће поставити темеље за усклађивање будућих заједничких политика еколошке ревитализације унутар Прекограничног резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“ у пет држава.

Жива сарадња

Међусекторски процес размене знања између управљача у сектору заштите природе и оних у сектору водних ресурса, заснован на пилот-активностима еколошке ревитализације, повећаће компетенције институција и ојачати сарадњу између кључних заинтересованих страна.

Жива мисао

Реке симболишу различите вредности за заједнице које живе у њиховој близини - повезаност људи са природом, здравље, али и осећање поноса због тога што је река део културне баштине људи који живе у њеној близини. Применом иновативних приступа и образујући се о темама еколошке повезаности, заштита природе и еколошка рестаурација река, могу да помогну у успостављању мреже стварних заговорника река у годинама које долазе.

ИМПРЕСУМ

Аутори фотографија: Г. Шафарек, А. Корен, Т. Торнар, М. Подгорелец, Б. Ерг, П. Раух, С. Собочан, М. Драговић, WWF Аустрија
Продукција: WWF Адриа, 2020
Дизајн: Томислав Турковић
Тираж: 300 примерака
Штампа: ЈАМ-ПАК д.о.о.

ПАРТНЕРИ НА ПРОЈЕКТУ

- Светски фонд за заштиту природе Аустрија - WWF Austria, Аустрија
- Универзитет за природне ресурсе и примењене природне науке, Аустрија
- Регионално управљачно тело СО, Аустрија
- Канцеларија Покрајинске владе Штајерске - Одељење 14 Управљање водама, ресурсима и одрживошћу, Аустрија
- Институт Републике Словеније за заштиту природе, Словенија
- Општина Велика Полана, Словенија
- WWF Адриа – Удружење за заштиту природе и очување биоразноврности, Хрватска
- Јавна установа за управљање заштићеним деловима природе Варајдинске жупаније, Хрватска
- Светски фонд за заштиту природе Мађарска, Мађарска
- Светска организација за природу Адриа-Србија, Србија
- Покрајински завод за заштиту природе, Србија
- Помград – друштво за управљање водама, Словенија

ПРИДРУЖЕНИ ПАРТНЕРИ

- Међународна комисија за заштиту реке Дунав, Аустрија
- Аустријски национални комитет Унесковог програма „Човек и биосфера“, Аустрија
- Савезно министарство пољопривре, регија и туризма, Управа 1/6 Управљање ризицима од поплава, Аустрија
- Министарство животне средине и просторног планирања, Завод за животну средину, Словенија
- Дирекција Републике Словеније за воде, Словенија
- Хрватске воде, Водопривредно одељење за Муру и горњу Драву, Хрватска
- Јавна установа за управљање заштићеним деловима природе на подручју Копривничко-крижевачке жупаније, Хрватска
- Јавна установа Агенција за управљање заштићеним природним вредностима на подручју Осјечко-барањске жупаније, Хрватска
- Министарство привреде и одрживог развоја, Хрватска
- Јавна установа Парк природе „Копачки рит“, Хрватска
- Западно-подоунавска управа за воде, Мађарска
- Управа Националног парка Балатонске узвисине, Мађарска
- Државни секретаријат Министарства пољопривреде одговоран за заштиту природе, Мађарска
- Јавно предузеће „Војводинашуме“, Србија
- Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Србија
- Министарство заштите животне средине, Републике Србије, Србија
- Баварско државно министарство за животну средину, здравље и заштиту потрошача, Немачка

Federal Ministry
Republic of Austria
Agriculture, Regions
and Tourism

lifelineMDD

Заштита и обнова еколошке повезаности на подручју речног коридора Мура-Драва-Дунав путем међусекторске сарадње

lifelineMDD: Међусекторска сарадња за еколошку повезаност на подручју Резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“ у пет држава

Један од најважнијих речних коридора Дунавског слива чини систем Муре, Драве и Дунава, линија живота људи, врста и станишта. У току дужем од 700 километара кроз подручје од 930.000 хектара у Аустрији, Словенији, Мађарској, Аустрији и Србији, систем спаја јединствени пејзаж будућег Резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“ у пет држава (PRB MDD). Након проглашења, ово ће постати највеће заштићено подручје уз реке у Европи.

Међутим, услед промена на рекама насталих због природних процеса и деловања човека, повезаност унутар коридора се смањила. Главни циљ пројекта *lifelineMDD* је, у складу са тиме, да се побољша еколошка повезаност путем међусекторског партнерства и спровођења мера рестаурације. Док је током пројекта *coopMDD* у склопу програма *Interreg DTP* успостављена сарадња између управљача заштићених подручја, циљ пројекта *lifeline MDD* је да се унапреди ова сарадња путем међусекторске платформе и заједничке базе знања. Пројектом се надограђује сарадња, а заједничком планирању додаје се заједнички научни рад и спровођење пробних теренских активности.

Пројекат „lifelineMDD“ суфинансиран је средствима из Дунавског транснационалног програма Европске уније (фондови ERDF и IPA). Пројекат је почео 1. јула 2020. а трајаће до 31. децембра 2022. године. Укупни буџет пројекта износи 2.987.789,19 евра, распоређених међу 12 пројекатних партнера. Пројекат је суфинансиран средствима Савезног министарства пољопривреде, регија и туризма Аустрије, уз подршку развоја програма Резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“ у пет држава.

Контакт: Керстин Бук, координаторка пројекта, WWF Аустрија, kerstin.boeck@wwf.at

www.interreg-danube.eu/lifelinemdd
Facebook, Instagram: [lifelinemdd](https://www.facebook.com/lifelinemdd) #lifelinemdd

Пројекат је суфинансиран из Фондова Европске уније (ERDF, IPA)

Жива мисао

Учешће локалних заједница у мерама обнове је кључ успеха спровођења овог пројекта. Применом иновативних приступа подићи ће се свест о важности полуприродног речног пејзажа за људе и природу. Локалне заједнице имаће прилику да активирају своје реке и да науче о динамици и повезаности река путем образовних и различитих волонтерских активности: чишћењем стрмих обала, уклањањем обалоутврда или других активности у које ће се непосредно укључити.

Са друге стране, приступ који подразумева **едукација едукатора** обезбеђује дугорочну размену знања укључивањем наставника, особа које раде са младима и едукатора у образовне активности. Такав приступ састојаће се од садржајних знања и искустава, дидактичких и педагошких метода и инструмената, те ће развити опште вештине вођења за едукаторе.

Прва **Академија за природу у Прекограничном резервату биосфере „Мура-Драва-Дунав“ у пет држава** са седиштем у „Школи уз реку Велика Полана“, пружиће локалној заједници прилику о природи учи у природи. Образовни програм усредсредиће се на биолошку разноврсност и еколошку повезаност у Прекограничном резервату биосфере „Мура-Драва-Дунав“ и користи које људи имају од њиховог очувања.

Петодржавни резерват биосфере „Мура-Драва-Дунав“ (TBR MDD)*

* Аустрија, Словенија, Хрватска, Мађарска и Србија предале су номинацију у априлу 2020. године

Живе реке

Реке Мура, Драва и Дунав чине јилу куцавицу живота Резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“ у пет држава. Овај јединствени речни коридор дуг 700 километара, надалеко је познат по својој богатој биолошкој разноврсности и разноврсним стаништима, али је и под неизмерним притиском због промена насталих услед деловања човека. Да би се сачувала та жила куцавица потребна су заједничка решења и напори, као што је успостављање прве научне базе података из пет земаља.

Како би се подржале управљачке одлуке које су утемељене на научним чињеницама и како би се убрзао процес доношења споразума о пракограничним плановима рестаурације животне средине, израдиће се заједничке научне студије о биотичким елементима који увелике зависе од здравог, динамичног речног екосистема (рибе, речне птице) и абиотичким оквирним факторима (пренос седимената, климатске промене).

Зато ће сви резултати научних студија да буду сабрани у **обједињеном извештају**, обухватајући откривене изазове и препоруке за решења као основе за заједничку **Стратегију рестаурације река**, која ће да представља преданост научно утемељеном побољшању речних екосистема.

Жива сарадња

Еколошка ревитализација река у прекограничном коридору као што је Прекогранични резерват биосфере „Мура-Драва-Дунав“ у пет држава може да буде изазов, посебно када је сарадња између различитих сектора, али и преко граница, недовољна. Зато је један од главних циљева пројекта **lifelineMDD јачање прекограничне међусекторске сарадње** између сектора заштите природе и сектора управљања водним ресурсима, те развој интегрисане Стратегије управљања водним ресурсима и интегрисане Стратегије еколошке ревитализације река Прекограничном резервату биосфере „Мура-Драва-Дунав“ у пет држава. Главни ступови за његово достизање су заједнички процес учења, научне студије, пилот активности и размена искустава.

Три пилот пројекта рестаурације служе као едукативни примери за обострану размену знања. Бавећи се различитим питањима повезаности, а имајући у виду чињеницу да су три локалитета смештена на речним

токовима различитих карактеристика, они пружају изванредне практичне примере и служе за прекогранично међусекторско учење, планирање и заједнички надзор резултата на терену.

Мура у Аустрији: Побољшање поновног спајања старог рукавца

Мура у Словенији: Проширење речног корита и латерална мобилизација седимента

Резерват биосфере „Бачко Подунавље“: Побољшање протока воде у поплавном подручју

Стратегија рестаурације река на подручју Прекограничног резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“ у пет држава укључује обједињени извештај научних студија и **Пакет инструмената за рестаурацију реке**, најсавременијих одговарајућих мера еколошке ревитализације за различите еколошке типове река и сажима заједничке планове за будуће активности на ревитализацији Прекограничног резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“ у пет држава.

Како би се обезбедила дугорочна међусекторска сарадња и успешно спровођење Стратегије ревитализације река Прекограничног резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“ у пет држава са циљем боље заштите и обнове еколошке повезаности у речном коридору, развиће се потенцијални оквир за **платформе заинтересованих страна**. Заједничким напорима и јачом интеграцијом заинтересованих страна у будућности, путем формалних или неформалних мрежа, циљ је да се осигура жива сарадња и након завршетка пројекта.

